

Školský vzdělávací program

ISCED 3A - gymnázium

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

I.P

Časová dotácia predmetu

Vzdelávací program z výtvarnej výchovy pre I. ročník je spracovaný na základe štátneho vzdelávacieho programu s dotáciou 1 hodina týždenne.

I. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet **výtvarná výchova** (ďalej VV) nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebavyjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaraďované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívности. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

II. CIELE

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov a tendencií výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, fotografie, filmu) a postoje (formovanie si vlastného názoru, vkusu, prístupu k umeniu a sebavyjadrovaniu). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií (na úrovni reflexie i sebavyjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarné umenie, fotografia, film, elektronické médiá, architektúra, dizajn), ktorá je v súčasnosti dominantnou oblasťou spoločenských komunikačných procesov. Dôraz sa kladie na spoznanie jazyka - vyjadrovacích prostriedkov a na prepojenie neverbálneho a verbálneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie

vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.

Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus. Ďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania to predstavuje vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

Kompetencie žiakov

Žiak by mal mať po absolvovaní **nižšieho sekundárneho vzdelania** tieto vedomosti, zručnosti a postoje:

- **Zručnosti a spôsobilosti**

- **Formálne zručnosti**

- Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

- **Technické zručnosti**

- **Mentálne spôsobilosti**

- Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.

- **Vedomosti**

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

• Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori **tvorivý prístup** – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda **autentické riešenie**, a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom výučby, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie formované väčšou časťou kurikula.

III. OBSAH

Obsahový štandard

Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b).

V metodickej prílohe osnov sú k jednotlivým metodickým radom vypracované vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia pre učiteľov. Okrem navrhovaného priebehu úlohy obsahujú možné motivačné a námetové východiská, navrhovanú techniku (pokiaľ nie je predmetom edukačnej témy) a vyjadrujú ciele každej úlohy.

metodické rady	edukačné témy / výtvarné problémy - PRÍMA
1. výtvarný jazyk / základné prvky výtvarného vyjadrovania	1. negatív a pozitív / v plošnom vyjadrení / v plastickom vyjadrení
2. možnosti zobrazovania videného sveta	2. kreslenie predmetu podľa skutočnosti/ modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním
3. podnety výtvarného umenia / médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	3. kubizmus a konštruktivizmus
4. podnety výtvarného umenia	4. surrealizmus
5. podnety fotografie	5. abstraktné umenie
6. podnety filmu a videa	6. ranokresťanské a byzantské umenie / mozaika
7. podnety architektúry	alt. ranokresťanské a byzantské umenie / ikona
8. podnety dizajnu	7. základy práce s fotoaparátom / hry s ostrosťou a neostrosťou / digitálny fotoaparát, uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači
9. podnety tradičných remesiel	8. záber, spájanie obrazov, montáže, koláže
10. elektronické médiá	9. hravé skúmanie priestoru
11. podnety hudby a literatúry /	10. obalový dizajn /materiál, tvar a grafické riešenie alt. návrh loga, značky, ex libris
	11. podnety hrnčiarstva / alt.: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva
	12. úprava digitálneho obrazu / skenovanie / základné operácie s digitálnym obrazom / alt.: ukážky možností úpravy digitálnej fotografie v počítači
	13. grafická partitúra / pokus o jej hudobnú interpretáciu

synestetické podnety

12. podnety rôznych oblastí poznávania sveta

13. tradícia a identita / kultúrna krajina

14. škola v galérii / galéria v škole

14. výtvarné hry s problematikou dejepisu

alt. výtvarné hry s problematikou zemepisu

15. výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov / ornamentov rôznych kultúr

16. objavovanie prvkov obrazu v galerijnej zbierke alt. galéria na internete

IV. VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard tvorí obsahový a výkonový štandard. „**Obsahový štandard**“ vymedzuje základné učivo (predovšetkým pojmy) ktorému by mal žiak rozumieť a mal by ho byť schopný vysvetliť. „**Výkonový štandard**“ uvádza konkretizáciu požiadaviek na vedomosti, zručnosti a aplikácie poznatkov predovšetkým v spojitosti s bežným životom a postoje študentov.

Výkonový štandard

Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovanom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľ'a, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,

- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie),
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

Žiak dokáže:

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit') alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé),
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo.

Postoje

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou,
- otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových),
- v nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia,
- náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie grafických stereotypov na základe podnetov fantázie a (primerane veku) vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie.
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebvýjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu),
- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

V. ROZŠIRUJÚCE UČIVO

Tento školský vzdelávací program neobsahuje rozširujúce učivo, lebo vychádza zo štátneho vzdelávacieho programu s časovou dotáciou 1 hodina týždenne.

VI. PRIEREZOVÉ TÉMY – MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY

Multikultúrna výchova, mediálna výchova, osobný a sociálny rozvoj, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

Pri niektorých edukačných témach je možné združiť vyučovanie výtvarnej výchovy do spoločných projektov s inými predmetmi.

VII. METÓDY A FORMY PRÁCE – STRATÉGIE VYUČOVANIA

V rámci tematického učebného plánu môže učiteľ edukačné témy zaradiť do vyučovania v poradí ako a časovom rozpätí podľa vlastného uváženia.

K učebným osnovám je vydaná metodická príloha s rozvedenými metodickými radmi, ktoré nie sú záväzné, majú charakter inšpiračného materiálu pre učiteľa.

VIII. UČEBNÉ ZDROJE I. – II. ROČNÍK

Expozičný, pracovný a demonštračný vizuálny materiál sa nachádza na edukačnom DVD.

IX. HODNOTENIE PREDMETU

Predmet výtvarná výchova sa hodnotí v zmysle Zásad hodnotenia a klasifikácie na školský rok 2010/2011.

X. ODPORÚČANÉ ORGANIZAČNÉ FORMY A METÓDY

– Vyučovanie výtvarnej výchovy vyžaduje, vzhľadom na jej pracovný charakter dvojhodinové celky. Realizácia rozširujúcich úloh predpokladá navýšenie hodinovej dotácie v školskom pláne. Vyučovania, na ktorých sa pracuje s elektronickými médiami, fotografovaním a filmovaním vyžadujú delenie triedy na skupiny.

– Učiteľ môže podľa potreby obmieňať námety a techniky.

– K jednotlivým témam sú v rámci metodickej príručky vydané metodické rady a edukačné DVD s vizuálnymi materiálmi.

– Pri používaní elektronických médií (metodické rady Podnety fotografie, Podnety filmu a videa a Elektronické médiá) odporúčame triedu deliť na 2 skupiny.

Tabuľka pre I. ročník – 1 hod. týždenne, 33 hodín ročne

Cieľ	Téma	Počet hodín	Kompetencie	Vzdelávací štandard	
				Obsahový štandard/obsah	Výkonový štandard
Objavovanie výtvarného jazyka, rozvíjanie obrazotvornosti, schopnosti odlišiť figúru a pozadie, pochopenie vzťahov zameniteľnosti vonkajšieho a vnútorného tvaru.	1. Negatív a pozitív v plošnom vyjadrení	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyjadrovať tvar, obrys - negatív, pozitív ▪ mať záujem o nové techniky a postupy ▪ uplatňovať predstavivosť a fantáziu vo vzťahu k zadanej téme 	<p>Vizuálne rébusy založené na „prepínaní“ pozitívu a negatívu, na dvojakých možnostiach čítania;</p> <p>Hry s tvarmi - negatív/ pozitív - kompozície figúry, predmetu (výrazný obrysový tvar)</p> <p><u>technika</u>: kresba, strihanie, maľba alebo striekanie cez šablónu, alt. linorez</p> <p><u>pojmy</u>: negatív, pozitív, obrys, šablóna</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník <p>Postoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a tónom
Pochopenie možnosti a štruktúry výstavby vecného zobrazenia a rozvíjanie zručností zobrazovania videného sveta.	2. Kreslenie predmetu podľa skutočnosti, modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zvládnuť techniky lineárneho kreslenia a jednoduchého šrafovania ▪ komponovať - umiestňovať v rôznych častiach formátu v súlade s videnou skutočnosťou ▪ modelovať v základnom proporčnom rozvrhu ▪ pomenovať základné kompozičné vzťahy - proporcie, symetria, pohyb 	<p>Tvarovo zaujímavý predmet (vyplýva z objavu žiaka)</p> <p><u>technika</u>: kresba ceruzou (uhlíkom, rúdkou, perom) modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním</p> <p>Modelovanie predmetu podľa skutočnosti</p> <p>- námiet: tvarovo zaujímavý, nie zložitý predmet</p> <p><u>technika</u>: modelovanie z modelovacej hmoty</p> <p><u>pojmy</u>: kresba, proporcia, ilúzia</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazeného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí) – kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania <p>Postoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových)
Vnímanie podnetov výtvarného umenia	3. Kubizmus a konštruktivizmus	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ používať a rozlišovať výrazové možnosti 	<p>Zátišie (predmety odvoditeľné od geometrických tvarov); technika:</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vo svojom vyjadrovaní procese

/médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy/, rozvíjanie fantázie, tolerovanie rôznych prístupov k tvorbe, spoznávanie možností umeleckého vyjadrenia sveta.			rôznych kvalít čiar, tvarov, plôch - povrchov <ul style="list-style-type: none"> ▪ základná znalosť východísk kubizmu, surrealizmu, abstraktného umenia, schopnosť rozprávať o videných výtvarných dielach týchto štýlov 	kolorovaná kresba, maľba Veža, fantastická budova; technika: priestorová konštrukcia z drevených tyčiek a kartónu; asambláž <u>pojmy:</u> kubizmus	<i>spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť – tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty – zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie) – zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, spinanie, viazanie, drôtovanie a pod.)</i>
	4. Surrealizmus	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cíľavedome používať charakter výrazu stopy rôznych gest a akcií ▪ vnímať členenie (tektoniku) gesto, rukopis a ich výrazovú hodnotu ▪ tvorivo experimentovať s farbou, hmotou, tvarom ▪ mať záujem o nové techniky a postupy 	Sen, fantastický novotvar - produkt fantázie, čím menej kontrolovanej racionalitou; <u>technika:</u> kresba, maľba rôznymi farbami, náčiním, koláž, frotáž, montáž, kombinácie techník Základné pochopenie surrealistických princípov tvorby - diskusia a interpretácia vlastného produktu <u>pojmy:</u> surrealizmus	<i>Postoje:</i> – otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou
	5. Abstraktné umenie	2		Radosť a krása - nefiguratívny výtvarný prejav, lyrická a geometrická abstrakcia <u>technika:</u> koláž, kombinácie techník Stopy gesta alebo geometrie <u>technika:</u> maľba (tempery, pastel) <u>pojmy:</u> abstraktné umenie, minimalizmus, geometrická a lyrická abstrakcia	
Osobné prežívanie vybraných tvorivých procesov umenia, učenie sa prijímať a tolerovať rôzne prístupy k tvorbe, pochopenie myšlienkových, materiálových a technických možností doby, budovanie	6. Ranokresťanské a byzantské umenie, mozaika alt. ranokresťanské a byzantské umenie, ikona	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznať východiská ranokresťanského a byzantského umenia - termín a tradície ikony 	Inšpirácia byzantským chrámom <u>technika:</u> mozaika z farebných papierových štvorčekov, návrh mozaikovej dlažby, materiálová mozaika Ikona - ranokresťanské umenie, inšpirácia biblickou novo- alebo starozákonnou tematikou (príbeh z Ježišovho života, stvorenie sveta, anjel, svätec) technika: tempera	<i>Žiak dokáže:</i> – vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník Postoje: – aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie

vzťahu k základom vlastnej kultúry.				pojmy: kresťanstvo, mozaika, ikona, ikonostas, veraikon	
Rozvíjanie zručností pri práci s fotoaparátom a prístupu k fotografii ako k tvorivému umeniu.	7. Základy práce s fotoaparátom, hry s ostrosťou a neostrosťou, digitálny fotoaparát, uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznať základné funkcie fotoaparátu ▪ uplatňovať predstavivosť a fantáziu vo vzťahu k zadanej téme ▪ mať záujem o nové techniky a postupy 	Fotografovanie ľubovoľných motívov <u>technika:</u> hry s ostrosťou a neostrosťou / digitálny fotoaparát (je možné použiť aj klasický fotoaparát, predpokladá sa však zácvik s digitálnym fotoaparátom), uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači <u>pojmy:</u> fotografia (analogový, digitálny)	Žiak dokáže: – vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika) Postoje: – hľadať vlastné cesty sebvýjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu)
Poznávanie podnetov filmu a videa prostredníctvom tvorivej skúsenosti, oboznamovanie sa s jazykom a výrazovými možnosťami filmu.	8. Záber, spájanie obrazov, montáže, koláže	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uplatňovať predstavivosť a fantáziu vo vzťahu k zadanej téme ▪ mať záujem o nové techniky a postupy 	Akcia, dianie v triede <u>technika:</u> krátky digitálny videozáznam alt. Rámikovanie a montovanie obrazového materiálu Sekvencie z filmov (Chaplin) <u>pojmy:</u> záber, rámeč	Žiak dokáže: – dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika) – odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobraziť) alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé) Postoje: – hľadať vlastné cesty sebvýjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu)
Chápanie architektúry ako jazyka, ktorý niečo konštruuje (priestor bytu, triedy, chrám) a niečo vyjadruje (útulnosť, slávnosť, jednoduchosť, čistotu...), rozvíjanie priestorovej	9. Hravé skúmanie priestoru	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vnímať vizuálne kvality priestoru a tvaru ▪ analyticky - synteticky posudzovať rámcové proporcie - rozvoj predstavy videného, vizuálnej pamäti ▪ rozlišovať kvality rôznych typov architektonického 	Hra na zariadovanie vlastného priestoru; brlôžtek, zariadenie pre jaskyňu, hniezdo, noru, detskú izbu, karavan a pod.; <u>technika:</u> kresba - návrh, príp. model z papiera Pyramída a labyrint - spoznávanie priestoru - diskusia <u>pojmy:</u> architektúra, architektonický priestor, interiér, exteriér	Žiak dokáže: – vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu Postoje: – hľadať vlastné cesty sebvýjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu)

predstavivosti, budovanie názoru na funkciu priestoru.			priestoru		
Pochopenie úžitkových predmetov vo svojom prostredí ako niečoho, čo k nám hovorí svojou rečou, má výraz, ktorý je zároveň funkčným aj užitočným, hľadanie formy pre vyjadrenie jednoduchého a výrazného symbolu, poznávanie zásad symboliky, vážnosti a vtípu v sebaprezentácii	10. Obalový dizajn, materiál, tvar a grafické riešenie alt. návrh loga, značky, ex libris	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uplatňovať predstavivosť a fantáziu vo vzťahu k zadanej téme ▪ vedome pracovať so základnými vyjadrovacími prostriedkami kresby, maľby a priestorového vyjadrovania (sochárske, inštalačné, architektonické, dizajnérske) ▪ tvorivosť charakteru stále viac uvedomovaných riešení 	Netradičný obal - vzťah materiálu, tvaru a grafického riešenia <u>technika</u> : návrh (kresba, maľba) Logo pre vlastnú firmu - súťaž o najvtipnejšie a najvýstižnejšie znaky <u>technika</u> : kolorovaná kresba <u>pojmy</u> : logo, značka, erb, interpretácia,	Žiak dokáže: – vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník – pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo Postoje: – náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie grafických stereotypov na základe podnetov fantázie a (primerane veku) vlastného názoru (myslenia)
Poznávanie kultúrneho bohatstva, vnímanie podnetov tradičných remesiel.	11. Podnety hrnčiarstva alt.: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vedome pracovať so základnými vyjadrovacími prostriedkami kresby, maľby a priestorového vyjadrovania (sochárske, inštalačné, architektonické, dizajnérske) 	Hra na remeselníka , nádoba (uplatnenie fantázie, aktualizácia); <u>technika</u> : modelovanie, príp. drôtovanie; kolorovanie	Žiak dokáže: – zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie Postoje: – otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou
Rozvíjanie gramotnosti z oblasti elektronických médií.	12. Úprava digitálneho obrazu, alt.: ukážky možností úpravy digitálnej fotografie v počítači	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zvládnuť základné operácie na počítači; základy úpravy obrazu s kreslicami a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre) 	Úprava fotografie alebo obrázka Pubovoľného motívu technika: skenovanie základné operácie s digitálnym obrazom alt.: ukážky možností úpravy digitálnej fotografie v počítači	Žiak dokáže: – vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník – zvládnuť základné grafické operácie na počítači Postoje: – hľadať vlastné cesty sebavyjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu)

<p>Rozvíjanie komplexnej zmyslovej a kultúrnej skúsenosti, prežívanie výrazov v rôznych umeniach, hľadanie podobných a špecifických výrazových prostriedkov, rozvíjanie improvizáčnej schopnosti. Poznávanie symbolického vzťahu medzi vizuálnym a akustickým znakom.</p>	<p>13. Grafická partitúra, pokus o jej hudobnú interpretáciu</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uplatňovať predstavivosť a fantáziu vo vzťahu k zadanej téme ▪ tvorivo experimentovať s farbou, hmotou, tvarom 	<p>Nový spôsob zapisovania hudby technika: a) kresba (tuš, pero, fixka...) b) farebná kresba c) maľba d) grafika (linorez, monotypia, suchá ihla) e) koláž, asambláž <u>pojmy</u>: nota, notácia, partitúra, grafická partitúra</p>	<p>Žiak dokáže: – zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlik, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.) – zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.) – chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti Postoje: – otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou</p>
<p>Prepojenie skúseností poznávania sveta prostredníctvom dejepisu a zemepisu, budovanie povedomia komplexnosti poznávania a vyjadrovania sveta, rozvíjanie obrazotvornosti a fantázie vo vzťahu k poznávacím procesom.</p>	<p>14. Výtvarné hry s problematikou dejepisu alt. výtvarné hry s problematikou zemepisu</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mať záujem o nové techniky a postupy ▪ tvorivosť charakteru stále viac uvedomovaných riešení ▪ zaujímať sa o históriu a tradície svojich predkov a okolia - o vizuálnu stránku ich sveta 	<p>Analógie s učivom dejepisu; moji predkovia - doba a ľudia, ktorí v nej žili, zohľadnenie symbolov doby, povolania, bydliska predkov a pod. <u>technika</u>: akvarel alt. Analógie s učivom zemepisu; nekonvenčná mapa pr. moja cesta do školy, mapa denného režimu s vlastnými symbolmi <u>technika</u>: kresba <u>pojmy</u>: umenie inšpirované históriou, resp. geografiou</p>	<p>Žiak dokáže: – vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia – vo svojom vyjadrovanom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov – vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ... Postoje: – aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie</p>

<p>Získavanie vzťahu k tradícii (námetu, technike, materiálu, vzoru), vnímanie kultúrnej krajiny, inovovanie tradičných zobrazovacích schém a aplikácií.</p>	<p>15. Výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov, ornamentov rôznych kultúr</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analyticko - synteticky posudzovať textúry, mierky ▪ vedomosti o charaktere tradičného folklóru svojho prostredia, resp. vybraných oblastí svojho kraja 	<p>Aplikácie ornamentu na súčasný odev, na automobil, lietadlo, úžitkový predmet - ornament ako prejav rytmu, symetrie a asymetrie, regionálnej identity, postavenia, udalosti, dekorácie <u>technika</u>: maľba (farba na látku)</p> <p><u>pojmy</u>: ornament</p>	<p>Žiak dokáže: – vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia Postoje: – tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí</p>
<p>Približovanie výtvarného umenia ako dôležitej a zaujímavej ľudskej činnosti, rozvoj tvorivého myslenia a činnosti mladých ľudí. Poznávanie výtvarného diela a jeho jednotlivých prvkov.</p>	<p>16. Objavovanie prvkov obrazu v galerijnej zbierke</p>	<p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomenovať základné kompozičné vzťahy - proporcie, symetria, pohyb ▪ mať záujem o nové techniky a postupy 	<p>Objavovanie prvkov obrazu - uvažovanie o diele, jeho rozmeroch, autorovi, roku vzniku,... a následné hľadanie originálov diel a konfrontovanie svojich predstáv so skutočnosťou <u>technika</u>: maľba - práca vo dvojiciach</p> <p>Výstava v galérii / múzeu - objavovanie diela / diel v galérii a hlbšie uvažovanie o nich na základe predchádzajúceho vzbudenia záujmu o originál diela a jeho bližšie spoznanie <u>pojmy</u>: originál, kópia, falzifikát, galéria</p>	<p>Žiak dokáže: – spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov Postoje: – vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojím štýlom</p>